

157. samre skal/ ther det honom skälligen betwiffas kan/
dragas för Rätta/ och icke allenast böta så mycket som
honom kan öfwertragas/ at hafwa öfwerträde Wäre
af Trycket vthgångne Mynte Placater/ vthan och sät-
tas ifrån Embetet/ och Bötterne delas/ som här öfwan-
bemålt är.

X.

I lika mätto skal hållas medh alle Compagnie-
betiente/på det at sådan Riksfens frätande skada medh
full alfwär må kunna förekommen och hemmat blifwa.
Wi befale förthen skul här medh alfwärligen och sörän-
getligen/ alle Wäre Embetz och Befalningzmän/ högre
och lägre/ serdeles Wår Riksz Skattmestare / Öfwer
Ståthållare / Cammer Råd / Landzhöfdingar /
Fougdar / Befalningzmän / Tullförwaltare / Mynte-
mestare / Borgmestare och Rådzmän i Städerna / som
anten äre vnder Öf och Chronan besitte och Öf
medh hörsamheet tilbundne/ eller här wiffas och driff-
wa deras handel och nähring/ at thesse rätte sigh här
efter/widh be: Straff tilgöraendes/ och the som tweder
böte hafwa ther skarp opsicht medh och thet vthan
försumelse executera / så lårt hwarion och enom är
Wår Hembd och Wredhe at vndwifka. Til hett er mehra
wiffo/ hafwe Wi detta medh Wår egen Hand vnder
skrifwit/ och witterligen läte sätela Wårt Secret här
edan före.

Datum Stockholm/ den 14. Aprilis
Anno 1653.

CHRISTINA.

158. Sweriges Riktes Ständers 21. 150.

20
Beslut

Som aff them enhälligen giordes på then
Allmänne Riksdagh som hölts i Stockholm / then
25. Junij Åhr M. D C. LV.

Tryckt aff Henrich Keyser.

Wij Effterkrone

ne / Sweriges Rikes
 Råd och Ständer / Grefwar /
 Friherrar / Biscopar / Ridderflap och
 Adel / Presterskapet / Krigs Befehl / Bor-
 gerkapet / och menige Allmoge / som til
 denne wålhåldne Riksdagh hafwe varit kallade och församblade / medh Full-
 macht af alle Landzandar. Eðre witterligt / at sedan Wij äre / på den
 Stormåchtigste Höghborne Furstes och Herres / Her Carl Gustaffz /
 Sweriges / Göttes och Wendes Konungs / Storfurstes til Finland / Hertigz
 vthi Estland / Carelen / Brehmen / Werden / Stettin / Pommern / Cassuben
 och Wänden / Furstes til Rügen / Herres öfwer Ingermanland och Wismarz
 Så ock Pfaltz grefwes widh Rhein i Beyern / til Göllich / Clewe och Bergen
 Hertigz Wår allernådigste Konungz och Herres budh och befallningh / til
 denne nu wål öfwerståndne Riksdagh / sammankallade wordne / hafwe Wij
 icke allenast hörsambligen / låtit Os finnas tilstådes / vthan ock fått nosamme
 effterrättelser / hwadan Hans Kongl. Mayst. är blefwin bewekt / at beramma
 detta Allmänne Nöthe ; I synnerheet äre Wij vnderwistte om / hwad til-
 stånd och lägenheet / Wårt käre Fädernes Land nu står vthi / så Vth som In-
 Rikes / och huru Kongl. Mayst. högstberömmeligen låter sigh vara angelä-
 git / at behålla hoos vthländste Konungar / Potentater och Republikuer / all
 möjelig låmpa och gode förtroende / tänckandes ån wijdare / genom sine
 Sanningebudh och vthstickade / den samme på åthskillige orter tilbörliken
 at styrckia och förnehra. Så hafwe wij och förnumit / huru Hans Kongl.
 Mayst. bår en tidig försors / at afwåria igenom Gudz blystand dhe farlig hee-
 ter /

*Udskand sig
 algerm...
 som en...
 sig...
 Jac...
 och...
 med...
 16...*

24 A
 R. 9584

som swärfwa rundt omkringh Jäder neslandet och des Gränser. Vitterst
 äre wij vnderättade wordne / ihwadth wilfor Riket nu beroor / innan vthi
 sigh sielff / til sine krassier och medel / så emoot dhe ordinarie och dageliga
 beswär / hwilke vthan återwendat / föltie medh sielfue Regementet / som i
 anseende på dhe tillfällige kårtnader / som til Riktens säkerheet och försvar
 jempte många andre kårsvær oundvåfeliget påfordras. Vthi hwilket all
 Kongl. Mayst. nådig i kårsvær Vårt vnderdånigste Råd / och wålmene
 te betänktande / sampt trogne och wårkelige vnderstödh. Vthi förmåle
 här vthaff göriligen at Kongl. Mayst. forhåwande tage sin Ursprung aff
 en bespinnerligh wårdat / om Jäder neslandes / och alles wårt wålstånd /
 Blifwa och där jempte / medh en högtbepruflig försigtigheet / anstälte / så at
 wij hugne Ds där vthöfver til thet högsta / och tacke Kongl. Mayst. på det
 underdånigste / för sin oförtrutte acksamheet / och osparde möda / begierar
 des ödmuifeligen / at Kongl. Mayst. den samme an vtermerhe / wille fullfö
 lia / och icke låta wårket bliffwa sigh förtunge och tröttesampt: Vthi wele
 och skole där emoch / bidia den högste Gudh aff alt hierta / at han förnemligast
 styrelier Kongl. Mayst. och förer alla des Råd och vpsat / genom sin med
 tige hand och lyckesamme wålsignelse / til önskelige vthslag / rättandes dem
 til sin heliga Rytios och Församlingz beskydd och opwårt / til Vårt käre
 Jäder neslandz tryggheet och wålmågo / och til Kongl. Mayst. egit / stadigt
 warande beröm / lycka och namnskunnigheet. Och där wij icke vthi althinnat
 medh gerningarna at fullfölia wåre åstundan / låwe wij lihwål at wela och
 stole låtta Kongl. Mayst. swära Regementz börd / på all mötjeligit sätt / och
 willigt bruka wåre vtersta krassier och förmågo der til / at Kongl. Mayst.
 må i sielfwa werket spörta / des Konglige wårdat användas på trogne och
 vedebogne Vnderfåhere. Vthi sådant opfåat / hafwe wij all hwad Ds
 aff Kongl. Mayst. är i nåder wordet föreställt / och hwadth wij elstiff hafwe
 bestimne lånda til Kongl. Mayst. och Riktens wålstånd hoos Ds sitigt och
 wålmeneent öfwerlagt / och efter denne tydens lägenheet / där vthi förastredat
 och beslutt på sätt och wijs som föltier:

I.
 Em. Dan Kongl. Mayst. vnder rättar os / om det. sakra /
 som

som wiflar sig i neigden rundt omkringh Riktens Gränser / och begärer nå
 digt: at wij wele omtänkte wara huru på alle hendelser den säkerst och tryg
 ghet står til möta och förekomma / så dra we wij os til minnes / at på Riksdagen
 Anno 1652 bleff aff os ett vthskätt förordnat / hwilket då allaredo å alles wåre
 wegnar / sigh i lika fall emot Hennes Mayst. Drottning Christina wår for
 dom Regerande allernådigste Drottning / förklarar hafwer / så hafwe och wij
 aff Ridderskapet och Adelen / Clerkerijet och Børgerskapet / waldi i denne Rikst.
 dagz begynnelse ett vthskätt / til Kongl. Mayst. Vår Allernådigste Konung
 och Herre / hwilket os berättar / at det nogare och omständeligare är om alle
 sakers besaffenheet och tilstånd / informerat blewit. I synnerheet huru
 Konungen och Cronan Pohlen / och dat alle oprichtige förklaringar / som dem
 äre aff denne sidan gjorde / til wånligt och trygt vthslag i wåre gamble och
 långwarachtige twistigheet / söker ändoch anföra Kongl. Mayst. och Ds /
 medh såfänge tidz spillingar och sagre sken / offerlåtandes i medler tidh och
 ån dageligen inthet / hwad som kan förorsaka Kongl. Mayst. och Riket för
 flening eller förtret / och där emoch styrelia dee oljudelige præensioner / som
 Våre höglofflige Konungar och Våre egne Försäder Manliken afwart
 hafwa / Och Vthi inga edes kunna tillfådia: Förutan hwadth stämplingar
 dhe Pöhler medh andre Nationer oppspinna och åmpna til wårt wårsta och
 odrägelige affsknat. Så all den stund desliques omständigheet / icke tiena
 itengden at förachtas och förwarlösas / Vthi och nog sampt besinna / at Kongl.
 Mayst. aff egit nådigt bewågh bår ett wålande öga för sin och Jäder neslandz
 säkerheet; Vthi Ds intet annat anst / ån at wij förblifwa wid samme vnderdån
 igitste mening / som i begge ofwanberörde vthskätt är beleswat worden / oc styre
 lia Kongl. Mayst. trolighen i des högstberömde försorgh för sin Jäder nes
 landz / och wårt besta. Ly churu wål Vthi aldrastiff önska och åstunda / at
 allehanda wdhlyffigheet / med fremmånande Nationer kunde undanböpas
 Kongl. Mayst. och Riktens heder och tryggheet oförtrönt / och Vthi således
 beste bättre åmuita Kongl. Mayst. låstigen begynte wårdat / i vprättande
 aff wår inländske Stat och dās förkofringh: Finna wij ändå / at widh när
 warande och wthda vthscende farligheter / icke tiänar lägga händerne i störet /
 vthan mycket heller de medel tagas wid handen / som möta och förekomma ska
 dan i tid / oc försättia herte igenom Gudz wålsignelse ifrån wårt käre Jäder nes
 land /

221
Kassa / i dugelige och gode Båsmän och Karlar / vthan och i dässe näste
Åhr 1656. 1657 och 1658 det samme / lijta som i dhe foregånde åhren fördub-
bla / så at Wij / der Kongl. Mayst. påbiudandes warder / och evndwifeligen
nöden icke annars fordrar / wele i ställe för En / Två gode Båsmän / på
Wår egen Kostnad til Ammiralitetets vthstälade lefverera / hwilke dem wij
dare må affora til flåttan eller Skieppen dijt dhe förordnas skole / at vnder-
hållas på Cronones Kåst så länge the i Kijzens tienst äre. Doch bedte
Wij der hoos Kongl. Mayst. vnderdånigt / at såsom måste deelen ibland
Dh / hafwer ringa föda och nähring / och Borgerskapet i synnerheet betungas
genom detta dubbla och stora Båsmanshållet / at Kongl. Mayst. derfore
täckes effterlåta / (om sakran och högsta nöden innan dec try år går vthöf-
wer och stillas) at Wij i detta Beswåret lättas och liffas / tilstådiandes Dh
der lindrige Konsumahl / at på sådant Fall Wij då måge förblifwa wid Wårt
wåhnlige Båsmans thal.

IV.

Dät hafwer gifwit Ambne til åth Tillige Rådslag på många
Kijzdagar tilbafars / huru sådane medel beqwemligast oppfinnas kunne/
som både förslå och båna til Kijzens styrelse / hågn och försvar / och der jem-
pte falla widh vthgiffen för Vnderfåtherne vldrågeliga. Widh närwa-
rande Wöthe / äre dhe så mycket efftertänckeligare förekomne som Wij till-
lest bespörre / så frampt Regimentet icke skal blifwa Wår allernådigste Kon-
nung förswårt / och skadan med tiden obotheligh / at jemwål stälwa hemme-
och ordinarie Staten / förvthan extraordinarie vthgiffier träfwer tidige
böther och stadige medel / där vthur han oförnyct må vnderhållas. Wij
hafwe fördenstuld tagit saken i noga betänckande / där wid stält Dh Kongl.
Mayst. tienst och Kijzens wållstånd til Wår högste Lagh / och godwilligt sat-
tadt der om föliande vthslag / som Wij förmoda til Kongl. Mayst. nådige
nöde des obehindrade rätt och Disposition sampt Cronones tilbörliche wif-
heet wara råd och tienligast. I begynnelsen sinne Wij nödigt / at Crono-
nes saska Jorde godz sättias i ett bättre stånd än dhe nu äre. In churu wål
någre lågenheeter ther ibland kunna för wifse stäl / hafwa warit vplåthne til
Inbyggariene i Kijset / och där medh Landzgens häffd och eskempt / jempte
Vnderfåthernes förköffring / befordrat; Emådan lijtwål ögonstäncklige mis-
bråuk

154.
bråuk der widh inriktade äre / som i många stycken göra Kijzens inkompter och
rättigheter / märkeligit intrång: In rätta Wij gierna och/oachtadt icke rin-
ga affgång för Dh där vppå solter / Wår Privat Interessen til Fädernes-
landets allmänne Wållmågo. I synnerheet och såwidja / någon ibland Dh
kan wara deeachtigh i dhe saste godz som äre ifrån Cronan på en tijdh tilba-
kars affkomne / bewilie Wij aff trogen wålmening til Kongl. Mayst. och
Kijzens tienst / at en stäligh och moderat Reduction må där öfwer anstäl-
las / doch efter wifse / och här under bestrefne omständighheeter. Men på det
ginast i begynnelsen sätties der wid een wifsheet / hwarefter samme Redu-
ction må anställas och icke gås förlångt tilbakars i sådane tijder / som föda meh-
ringar och widhlyffighheeter aff sig igenom deras eget förlopp och förändring /
än sedan wål och beqwembligen kunne vthredas / så och för flere wichtige stäl /
hwilka i lijta fall hafwa bewekt Kongl. Mayst. til samme termin i een Sin på
denne Kijzdagh gjorde Stadga och Förordning. Hwarfore är beleswat och
gått funnit at i föliande åhrenden / den 6 Novemb: Anno 1632 / då Konung
Gustaff Adolph den Andre och Store / Wår fordom allernådigste Konung
glorvordigst i åminnelse / medh döden affgick / skal blifwa stält och förestri-
win / til en oförnyct termin / så at hwad tilforen är bortåldt / gifwit eller på nå-
got lageligit sätt ifrån Cronan förnyttat / blifwer sast och stadigt i sitt tilbörliche
wårde / vppå hwad orter och ställen dat hälft belågit är / och i ingen måtto flanz-
dras eller vnderkastas desse bewillade omständighheeter och på föliande affört-
ningar / nu eller i framtiden. Ther emot / alt hwadh sedermehra är vndan
Cronan bortgångit / skal detta Kijzdags Beslutet / och där i beleswade aff-
gång / vnder gifwit wara / och där effter fullkommeligen ransakas och pröswas.
Wij hafwe och ytterligare frjwilligt / och til mehra richtighet förastledat / at
hwar och en som ifrån föresagde termin den 6. Novemb: Anno 1632 nås
gre Jorde godz och saste ågor / det ware sig skatt eller Crones Jorde / hafwer aff
Cronan bekommit / skal wara förbundin sine bress / och där på hafwande bes-
wijs / vnder hwad wilkor / Arff eller Låhn rätt han dem besitter / at framte för-
dem / som Kongl. Mayst. hafwer låswat där til förordna aff sitt och Kijzens
Råd / jempte andre beskedelige / råtrådige och wålbetänckte Mån. Och håll-
le Wij då rådeligen och billigt wara / at först och främst i alla måhl / sådane
Godzofång söndras från hwar annan / hwar medh den ene sin egendomb la-
geligen

Reduktion
den 6. Novemb.
1632

geligen och ordenteligen bekommit hafwer / och een annan någre lågenheet
emoot lagh och skäl / Konunglige råwisse Stadgar / och bekante Ordinan-
tiet sig hafwer förkassat / eller och icke fulgjorde effter billigheeten / si na medh Cro-
nan ingångne contracter. Såsom Först om en igenom köp eller byte / wil
synas hafwa wunnit något godz aff Cronan / men pröfwes likwål klarligen / at
han icke hafwer Cronan sin skuld igen gifwit i Penningar / Penninge wårde /
eller annan jemngod Ranta / effter som Cronans wårdering i hwaric tid warit
hafwer / då köpet eller bytet slög / den samme kan skäligen där tillhållas at bö-
ta Cronan den skada / som hon der aff tagit hafwer / i det endera Contractet al-
deles blifwer ogilt / och om Cronone är för stort förfång och ingen nötto wede-
farit / han dhe där vthaff nutne inkomposter / Kongl. Mayst. gode gör / eller
elieft effter sakens beskaffenheet igen gällor Cronan des affskat / med richig
betalning för det han fått hafwer. Doch skal här ibland icke förstås och bes-
grippas dhe Konunglige Bress och laga säng / hwar vthi vthryckeligen för-
måhles Schwereheetene hafwa aff gunst och nåde / och altså aff Konungligh
machte och godh kundskap vthi saken / skänkt och gifwit något mehra än Cro-
nan i bytet eller Köp igen bekommit hafwer ; Vthi hwilket fall / detta allenast
bör obliwras at een sådan sätter / i så mycket han sigh råtwissit tillköpt och
tilbydt hafwer / som en köpare / och niuter Köpegodh wilkor / men i det öfrige
sitter han som en Donatarius / och blifwer dheras wilkor i alla måtto lif-
rättat : Doch at han ordenteligen och råtmätigt där i år kommen / effter sed-
wanligit bruuk och wahna i Wårt läre Fädernesland. 2. Emådan dhe
gäfwor och Donations - Bress / som äre vthgiffne / mehrendeles beropa sigh på
Acquirentis ågne / eller des Förfäders tienster / så är icke ofskälige at wid con-
firmationerne / eller bresswens skärskådning tagas i acht / om någon hafwer
föreburet och i sitt Donations Bress införa låtit / som hade han / eller hans Förfä-
der / gjorde goda och spennerlige tienster / men klarligen där emot kan pröfwes /
at han eller dhe aldrig hafwa warit i Sweriges Cronas tienst och ämbeter
brukade / och förbundne. Afwen så om någon hafwer vthryckeligen namnu-
giffwit wisse tienster och Occasioner / der vthi han skal tjänst hafwa / och twert
emot / är honom oppenbarligen at öfwerstå ga / där sådant i saken är skedd / vthan
aff honom diaktadt. I sådane fall / såsom orsaken och Fundamentet til
wedergällningen / är ogrundat / så kan och det sänget ingen Kraft behålla / v-
than

155.
than stättas billigt för ogilt / och låmbnas i Kongl. Mayst. nådigste skön-
hwadh der om skal förordnas. Men om någon oårligen / och til wahner
derligit straff lagwunnen hafwer warit / och likwål practicerat sig Konungl.
Donationer til / såsom för sine gjorde tienster / dhen ware aldeles vthan hopp
dhem at åthniuta. 3. Fram för alt annat / kommer det igemeen Justicien
eller Kongl. Mayst. förordning at vnderkasta / hwadh så olaga är fångit / at å-
garen wål må der öfwer dragas för rått / och effter Sweriges Lag och Stad-
gar råtwissit dömmas / såsom dan det hafwer tub & obrepticie på elat berät-
telse medh förbytning aff namnen i Donationerne emot Schwereheetens
Wett och Wilia / och altså medh bedrägerij och dolo malo / Cronan vndan-
gångit. Doch draga Wij til Kongl. Mayst. det vnderdånigste förtroende /
at hwem förordnas til denne skärskådning / för all ting besalles at gifwa der
noga acht vppå / det icke afwige affecter emot een eller annan här vnder
öfwas ; Meningarne i förberörde Puncter intet late / vthan strictillimé vth-
tydas / och icke någons goda namn / medh mindre notorieteten är för ö-
gon / bringas i olagenheet / vthan alt rättas jempte det affseende som fattas på
Cronones inkomposter / jemwål til godh enighet och låmpa / sampt inbördes
tryggheet. I det öfrige / och såsom Wij aff Ridderskapet och Adelen wele
tro / at ibland Wårt medel dhe meste finnas / som förrige Konungars walgår-
ningar i faste godz och ågor / genom allehanda tilfällen åthnutit hafwa : Så
hafwe Wij aff en godh willia giärna betygat / at Wij där emot
widh denne lågenheet tillbaka sättia affcendet på Wårt eget / om det
i någon måtto / medh skäl kan synas liggia i wågen / för den richtig-
heet som til Kongl. Mayst. och Cronans tjänst och förkofring / nödig och
tienligh besinnes. Wij hafwe altså hess vthskannerligen öfwerlagt / hwad
aff Cronones Jordegodz och Rantor / Dsi i nästförledne tijder kan wara til
handa kommit / tienandes eendes nu ginast til Cronones opbörd och styrckia
at gå tilbakars / eendes sättias i den ågenkap / at det medh tiden / och effter
handen / Kongl. Mayst. och Cronan til des fria disposition hemsfaller.
Der widh hafwe Wij fördt Dsi til sunnes / at somblige orter äre för Konungar-
nas och Cronones enlydte beqwåmligheter för Militiens vnderhåll / Berg-
brukens och andre nyttige Wårt idkande / vthi longligh tidh tilbakars / endera
genom Kongl. påbudh eller aff deras egen beskaffenheet / städje holdne / och
stättade wordne / som Konungarnas och Cronones omistandes godz och in-
kom-

komposter / så at endera heelt ingen deel der aff är blifwit bort förnytt
 der eller äth minstone medh sådan sparsamheet / at der aff söga affsats
 nade hafwer kunnat merkias. Fördenskul och emådan Wij spörre at se
 dermehra många desliques lägenheeter och godz / hafwa kommit vndan
 Kongl. Mayst. och Cronan til frälse / genom köp / Pant / försträckningar och
 påfordringar / deels och genom Öfverhetens gunst och milde bewägenheet för
 gjorde tienstler och andre orsaker: Så hafwe Wij tagit Öf. före dhe omstär-
 digheeter hwilka der wid synes förefalla / och Öf. således öfwer dem förklarar /
 at för mehra säkerheet / Wij aldri hållt önske och åstunda / at Kongl. Mayst. en
 fullkommen effterrättelse hade / eller Wij nog sampt wiste hwad Provincier,
 Härader / Soeknader oc lägenheeter egenteligen under dhe omistandes orter
 begripas och namngifwas kunne. Men emådan då / widh närwarande
 lägenheet ogörligt finnes / och dhe nu icke vthnämndas kunne; Wij list
 wäl gierna see all möjelig richtigheet i saken til Kongl. Mayst. och Cronones
 bästa / är rådeligit besinnit at låtha i det närmeste och igenom wisja ägenkapet
 opreppa och beskriffwa dhe orter / hwilka besymmerligen för omistandes statts
 och hållas / warandes förnembligast bewecte / at blifwa widh een sådan be-
 skrifning vthan afwäntan aff den tidh / som behöwes til richtigare specifica-
 tion, igenö Wår vnderdänigste och trogne tilförsicht / som Wij bäre til Kongl.
 Mayst. Wår allernädigste Konungz och Herres ynnest och råttredigheet / at
 Hans Kongl. Mayst. befäller dem som der effter ransala skole / orden i deras
 rätta / och af Öf. wälmente förstånd / vthtyda / och således medh det forderligste
 der effter försatta een tydlig och fullkommen Lista och förteckning öfwer dhe
 orter / så oöwifvelachtigt här vnder begripas / låtandes på här vnder beleswade
 sätt reductionen gåa för sigh / och i dett öfwrige tåligt höra hwars och ens
 billige stål / så at han den må ånnuta; Doch at ingen der emoot / och moot
 bättre wett och willia en sådan moderation misbrutar / och Wår allmerne
 bewillning o / tåligt sig vndan drager. Wij hålle altså före / at vnder the omi-
 standes orter / som Kongl. Mayst. och Cronan egenteligen bör tillkomma /
 och icke tiena lemnas vnder frälse / til någons cembolte nyttia / förskis och begrip-
 pas dhe lägenheeter som hafwa följande ägenkapet.

1. Dhe Konungzlige Slätt / och der til hörige Ladugårdar / som äro belägne
 widh Konungens egin Hoffhåldning / och widh des förnämte Städer och Re-
 gade.

156.
 liäntier, Gräng och Husvudsestringar som här widh stå Specificerade,
 Nembl.

Wådherbrunnen wid Nykiöping.
 Brem Ekby.
 Stångz Ladugård wid Linköping.
 Alwastra gård och Ladugårdh wid Åhmsberg.
 Ståhlby Ladugård wid Salmar.
 Jönkiöpingz Ladugårdh.
 Siötala Kungz gård wid Skåhra.
 Wåster Ladugården widh Öhrebro.
 Wåster Ladugården wid Wåsteråhs medh Rijdöön.
 Sätter Konungz gård.
 Nääs Konungz gårdh.
 Gåfwele Ladugårdh.
 Kunssala Ladugårdh widh Åboo.
 Rustö Ladugård widh Åboo.
 Hättele widh Tawastehus.
 Witz Ladugård widh Helsingfors.
 Lille Ladugården widh Wijnborgz Slott.
 Yppå Ladugård widh Wijnborg.
 Hamulampeldo Ladugård widh Nyflott.
 Åholax Ladugård widh Nyflott.
 Narfvens Slättaker.
 Slätt Ladugården widh Kexholm.
 Slätt Ladugården widh Nykiöping.
 Norköpingz Ladugårdh.
 Elfsborgz Ladugårdh.
 Lille Ladugården widh Kexholm.

B ij

304

Soalaby widh Narsiven.
Marizholmsgårdh/
Wäsby gårdh.
Vhleå Ladugårdh.
Lille Ladugården widh Calmar.

När ibland räknas och dhe Ladugårdar som Cronan hafwer hender emellan medh alle der tilliggandes / och aff ålder lydandes lägenheeter och Pertinentier / inge vndantagandes / i wäto och tårro / närby och fierran / tilliuta medh sådane Dugar / Torp och Hemman som liggia inom des Konungz och Ladugårdars centannerlige Nää och skildnat ifrån andre ågor och Byar / eller för sine läglighheeter skull skattas aff samma egenkap / som dhe ågor / hwilka innan Nää och Åbör / äro belagne / doch hwad dhe orter i Est / och Lifflandh samt Luffland och Halland / hwilka komma i lyta consideration / angår / dhe skalas til een särskilt ransafning och Kongl. Mayjs. disposition / effter hwar och en Provincies egenkap och natur.

2. Sådane angelagne ångiar / som liggia på bequäme orter / och profwas til Konungens Stall / Stat / eenstöldt / och aff ålder hafwa legat och warit brukade / men äre endera för sigg allena / eller under steen aff något Hemman eller Torp vndan Cronan bortkomne.

3. Cronones vhemminnes hushoudsfuktien i Stora Strömmar i Swerige / Fin / och Ingermanneland / så och den Rättighet som hafwer lydt til Cronan aff ålder / vthi stora Noothdräcker och Fiskerier i Skidgårdh och widh vthi flipporne / eller allmänne fiskelägen.

4. Cronones gamle centpote Parter / medder til aff ålder lydandes och där ifrån omistandes lägenheeter / jempte dhe Torp / Hemman och ågor som där i belagne äre / Så och wise Torp och Hemman / tienlige til Henderidares och Skogwachtares heemwist / hwilke dhe afflä näste / som desliuse Torp och Hemman hafwa bekommit / hwar på Henderidare och Skogwachtare aldrafidst bodde / och för deras skul der ifrån affattes. Behager och Kongl. Mayst. at jemngode lägenheeter i dhet skillet aff samma Possessore til deras boning igen gifwas / ware det Kongl. Mayjs. nådigste förordning heem stält.

5. Dhe godz och lägenheeter som hafwa warit Städter / Academier / Gym-

157.
Gymnasier / Hospitaler / Scholer och Kyrkior / i Präst och Klockarebool til fundation och vnderhåld enkanterligen tillagde / och Privati sigg vthan wedergällning vthi jemngode och faste godz och ågor hafwe förskaffat / dragandes dem altså vndan och ifrån des vpsåat hwar til dhe ifrån begynnelsen äre förordnade wordne.

6. Dhe Hemman och lägenheeter i alla Härader / hwar vppå någon Länsmän bodde / då dhe sidst komne ifrån Cronan: Doch om Kongl. Mayst. äthnötes medh annat Hemman i det förres ställe / och i samme Härader / skände det til Kongl. Mayjs. nåde och förklaring.

7. Om några Godz och Hemman / hafwe warit Häradsböfvingar / Lagmän / eller Andre Justitie Ambeten / enkanterligen och aff ålder tillagde / men sådan woro alt sådant oachtat / til andre vthan bythe / eller skialig opffolning komne / dhe samme läggias åter til sin förrige bruk / och där til dhe hafwe warit aff ålder använde.

8. Äfwen så dhe Hemman / Godz och lägenheeter / som til Factories / Skifbyggningar / och desliikes almänne för Riket högnytige Bruuk och Wärd / hafwe warit för detta lagde och tilagnade.

9. Postbönder och Allmänne Krogar och Taffverner / som medh Allmogens och Cronones omkostnad / hafwe warit / fört an dhe abalienetades / wed almänne wägar opbygde / och enkanterligen slagne til Gåstgiferijens daste bättre vnderhåld / tiäna och vnder Cronan at igenfallas.

10. Om något wore emoch den Jordebook / som öfwer Krigsmans Hemmanen i Riket är blefwin oprättat Anno 1652 / vndankommit i Privatorum händer / sådant bör hållas för ogilt / och Cronan träder til samme Godz igen. Men wore och någons wälfångne ägendomb i Krigsmans Jordebooken opford / är skialigt at hander öfwerhöres / och wedersares honom hwadh rätt är / så at han sin wälfångne godz vthi Jordebooken löst bekommer.

11. Alderstund Ammiralitetet behöfwer wisse Parredler til Skiepstatans ordinarie Proviandtering. och desse bäst kunna vthi någre läglige Landzorter der til förskaffas / komne dhe Provincier förnembligast i betänke / som widh Stöfsidan belagne äre / Säsom

Gästrikelandh
Hälsingelandh

Me

Medelpadh
Ängermanneland
Wästerbotten
Jämtland
Härredahlen och
Ählandh.

12. I likä måtto tiens oöndwifkelige och ginast läggias til Cronan och vnder Ammiralitetet några wisse och / särdeles specificerade Styrmans Hemman / som näst förr än dhe komme vndan Cronan hafwa til Styrmans boning lyde och legat.

13. Bergslagen är fram för all ting ibland Cronones omistandes godz at räckna / men huru widha han skal sträckia sigh / är til en deel aff vrminnes obseruancie och stelswe tiernan i Bergslagen künigt / I synnerheet hafwer Kongl. Mayst. Drottning Christina i sin Resolution Anno 1649 tydeligen den samma beskrifwit ; Hwad alisä efter förbemele Resolutions egentlige förstånd kan pröfwat / böra lyda til rätt Bergslagen / det skal och blifwa der til räknat och vthan vpstos tillika med andre omistandes godz vnder Cronan tilbaka komma ; Men emädan icke alle Härader och Landz Drter som der i nembrnas / hele och hällne vnder Bergslagen förstås kunne / vthan allenast dhe lägenheter där vthi som Bergslaga altid hafwa varit / och än där til tienlige är / så skal den äthildnaden wäl där vthi göras / och icke widare exten deras än det rättmätigt är / och aff sin egenkap bör förstås ; I likä måtto hafwe några lägenheter blifwit medh förbem. Kongl. resolution til Bergslagen dragne / som tilförene icke där til lyde hafwa / vthi hwilken den moderation tienligast är / at dhe som sedan den Kongl. resolutionen vthgaff / hafwe där vthi godz bekommit / wäde der aff vthan wedergällning / såsom enkannerligh på somblige Drter i Wermeland medh dem som tilförende der vthi hafwa fått några lägenheter / omgås lindrigare / så at dhe af Kongl. May. ynnest någon wederslaga derföre bekomma.

14. Enkannerligen äre dhe store Wässingz / Salpetterz och Kruutbruuk / eller andre allmenne wärck som medh Cronones omkostnader och synnerlige vthgiffne Privilegier / samt merckelige Handwäckerij til befördring hafwa

hafwa varit oprättade Kongl. May. och Cronones censyulte Förordningh icke at vndandra / eller lembna der af giende rättigheter til någon Vnder / äs thares mytta och inkomst. Doel stole inthet några gamle Bruuk / som äre ödelagde / medh någon sådan prætext dragas under samma förståndh.

15. Sådane store Cronones Spannmålsz och andre Odelquarnar / som äre belagne i Kitzens Städer / och på en halff Mjäl när vnder Slätten / eller dhe Konungz och Ladugårdar / som i den förste Puncten förstås / böhre medh alle der af flytande rättigheter och inkomster til Chronan åter falla.

16. Emädan Swaritsö Stätt och Land medh tilhörige Djar och lägenheter / hafwer varit til Konungarnas Hoffholdning och Lust alltidh frifallade / i likä måtto Gripsholms / Estilstuna / Bliffundz och Strömsholms Låhn för deres besynnerlige bequemligheter skuld ; Så synas och dhe lägenheter som i samma Låhn vndan Chronan til privatos komne och i förra Konungars tidh / för A. N. 1632 den 6 Novemb. icke hafwa varit till äganden förlänte / billige böre stättas medh andre godz / hwilke i dhe öfrige förbudne och omistandes orter äre belagne / och således til Chronan återfallas.

17. Reale och angelagne Gränze och andre Fästningar / som til Kitzens säkerheet och försvar aff förrige Konungar och Chronan hafwa opbygde varit / medh mindre någon måtte stättas aff Kongl. Mayst. numehra til Gränkens försvar eller fortification otienlige / och alisä rådeligit befundes den samme at nederriswa och til inthet giöra.

18. Aldensundh Hammarstatter / Ströms affrader och dhe store och små Tullar / Skatter och Affrader / som vthgå aff alle sådane Städer i Kitzet / hwilka immediat vnder Chronan opbygde äre / och aff älder der til lyde hafwa / hafwe varit enkannerligen ämbnade och pålagde til Konungarnas och Kitzens synnerlige opbördh. Hwarföre stole dhe än yttermehra der widh blifwa / och om några der aff til en eller annan / under hwad wilkor det hälfst kan wara / wore afhände på Arff eller Låhn rätt / gåa och gifwas vnder Chronan tillbaka. Doch dem förbehållen den Rätt som en eller annan nådt hafwa igenom Swerhetenes tillstelse at bygga sigh stelswe Städer aff nyo / på egen omkostnad / och derföre niutha een del aff der vthi fallande och ofwanbe. vthlagor.

19. Hwad alisä medh rätta och under förbe. egenstaper egenteligen och effter sitt Lagha och klara förstånd begripes / Samtyckie Wt at skola hol

las för Chronones omistandes immediate egendomb/ och at det förden skull icke kan vthan Rijkens besynerlige affsknadt/ längre R. M.^e och Chronan förhollas; Hållt emåd an hwar och en arsh aff sådane godz/ vthi des namyt och beskriiffning vthvnder sigz sielss/ at på een dehl där ibland grundar sigz Kon. M. ye och W. ätt R. Jädernes Landz Krigz Stat/ och altså W. ätt förnemste stycke och försvar på en deel beror til wärfkan aff dhe ymynogste wäror som gi vthaff detta Landet/ och måste medh serdeles ordor blifwa handterade och förestädde. I det öfrige består icke mindre ett nödige fundament til godz Negering i Rijket/ til mytige Ordningars handhafwande/ och til Konungarnes tilbörliche Hoffholdning/ sa begriipes och där under dhe redeste inkomster och Råntor/ som samptlige Rijkens Ständer effter förriga Rijkdags Besluth/ icke vthan deres store beswår hafwa Regimentet til vnderstödh bewilliat och vppå sigz tagit. Vthi denne consideration/ och at wijsa W. ätt vnderdånigste kärlek til Kon. M.^e och Rijkens wälstånd/ tilbiude Wij Ds aff Ridderskapet och Adelen sampt Krigz Befåhlet/ at Wij godwillige til Kon. Me W. ätt allernädigste Konung och Herre affråda och igengifwa willia/ medh alle des Råntor och rättigheete/ som Wij handfångit hafwe/ serdeles medh denne innewarande 1655 Åhrs fullkomnelige Rånta/ alle dhe lägenheter och godz som vnder föresatte beskriiffning skäligen böre förståas/ och Ds ifrån Chronan på hwariehand a sätt sedan den 6. Novemb. 1632 tillkomne åre; Doch at der medh vngås/ effter den åthåldnat såsom hwar och en där vthi är räkat/ eendere medh beswår eller vthan/ och det på följande wijs och wilkor. 1. Hwad blott och allenast igenom Kongl. mildheet och gäfwö är ifrån Chronan gångit och bortgifwit/ skal vthan Lösen eller något wederslagh igen gifwas/ medh mindre än om godzet wore märkeligen båttrat/ medh redt omkostnader och penningar/ hwilket aff dehls Adelige/ dehls andre åhrlige Råtesmän bör wårderas/ och ågaren der effter skäligen förnjåas. 2. Hafwer någon köpt Skatterättigheeten aff Bönderne/ vthi dhe godz som han til skåncks sätt hafwer/ skal han bewiisa hwad han hafwer vthlagdt/ och det igen bekomma/ förr än han förber^e rättigheet och Gårdh är skyldigh at afflä. 3. Är något på Pantegodz til Chronan försträckt/ och fordran pröfwes richtig/ niute sut Pant til godo den Penningar gaf/ in til des han åter får hwad han vthlånte; Men

159.
Men ware då plichtig likswäl den at astråda. 4. Är något Godz köpt och bytt aff Chronan/ eller för richtigte försträckningar och fordringar gått i betalning/ trästier sielssve billigheeten/ at köparen/ och den sem det bytes ifrån/ blifwer igen betalt/ eller medh till örlich wederslagh försedd/ förr än han Godzet affstråder/ Doch at jembrål pröfwes/ huru medh köpet och bytet är otrångit/ och om det lagh och Rätt är liksmåttigt/ vthan Chronans bewijslige och egenskiinslige försnillande/ hwar på allestädes böhr hafwas egga/ och der effter em betalningen måthas och dömmas.

20. Vthöfwer detta/ och såsom Wij aff Ridderskapet och Adelen sampt Krigz befåhlet gärna effter yttersta förmågo göre W. ätt der til/ at Rijkens willkohr och Stat må blifwa ophulpin och sätter på fötter: Men förmärke oswanbe^e omistandes Godz icke effter önskan der til förstå/ hafwe Wij än yttermehra och churu swårt det faller Ds wedh dhe mongfällige olågenheete som Wij elliest åre vnderkastade/ emoot Kongl. Mayst. Ds vnderdånigst tilbudit/ och här medh frjwilligt förklare: 1. At Wij förvthan dhe omistandes orther/ een fierdede hl Chronan til ewårdeligh egendomb återgifwa wele/ aff alle sådane faste Jordegodz/ och der aff flytande Råntor och rättigheete som vthafblatte Sverhetens mildheet och gäfwö åre ifrån Cronan och til eenestlyte Personer ibland Rijkens Ständer och Underfåtare/ sedan Anno 1632 den 6. Novemb. bort föråhrade och bort skånckte/ förståendes vnder deslyte föråhring och gäfwö/ alt hwad icke vthtryckeligen i Kongl. Donations Brevwen förmåhles wara til wederslagh för andre Godz/ Penningar och Penninge wårde/ eller råtmåttige påfordringar/ ifrån Chronan förvtrat/ vthan igenom Sverhetenes synnerlige ynnest til en extraordinarie belöfning/ för giorde tienster/ eller annat anseende/ vthan ågandens beswår honom skånckt och gifwit. 2. Om någon hafwer aff Chronan igenom blotta gäfwö erhållit ett Godz/ och det sedermera emot annan fast och örlich egendomb til Chronan återbytt/ begriipes det vnder denne bewillning åfwen så wäl som wore byttet inthet stede/ vthan han åger aff det han nu i handen hafwer/ sin fierde dehl återgifwa. Ty detta bör stå i stället för det första han fick/ och vndergå samma wilkor. 3. Om thet Godz som någon aff Chronan til föråhring och gäfwö bekommit hafwer/ wore sedermera til en annan bortbytt/ och arswegodz dersfore återfångit/ skal likswäl den som gäfwan först förwårfwade/ en fierde dehl emoot

så mycket/ som hans donation i sigh hölt/ tillbaka gifwa aff dñe Godz han nre
 händer hafwer. 4. Men är något Skatte eller Cyrenegodz/ eller Ranta på
 Lahn och Norrköpings Beslutth (v:han om dñe omständes orter/ som haf
 wa sin särdeles consideration) ifrån Chronan laghlygen förnyttade emoot
 köp och bythe/ eller til rättmätige påfördringars och ordinarie Löhnars afbe
 talning/ dñe förstås icke vnder denne bewillning/ vthan ware for steredehlsens
 återgiftt befriade. 5. För Landzens Häffd skull och at vndwiska ruffwan
 de i dñe lägenheeter/ som medh största mödo äre samfode/ förbehålle sigh Rid
 derskapet och Adelen/ sampt Krigsbefehlet/ hoppas och vnderdånigst/ der Kon.
 Mayst. nådigst där åthnödjes/ at wahlet må stå hoos äganden/ i hwilke Godz/
 och på hwad orty/ han wil steredehlsen afstrada/ och om han någre sine arfwes
 godz i stället gifwa wil/ behållandes så mycket aff dñe donerade igen/ vnder
 arffrättigheet/ allenast Chronan icke får illa häffdat och öde/ för wälbrukat och
 besatt hon bortgaff/ vthan medh full fullnadt. 6. Så befinne Wij och rich
 tizast/ at denne bewillade steredehlsen räknas effter Donationernes Indel
 se/ och den vthräkning som på wiss och owiss Ranta i Cammar Collegio på
 gar vthgiffwas/ ju så lagandes at hwar och en gifwer steredehlsen igen/ wälbru
 kat och med Åbo oppå/ aff det han således aff Chronan i händer fick/ och stered
 dehl öde aff det han öde bekommit hafwer/ görandes richtigheet der öfwer i Ko
 nunglige Räkne Cammaren/ så wiida inthet wisswel om Godz egenkap so
 refaller: Men awistlas om något/ stände ransakningen til Konungens Full
 mächtige och Håradz Råmbd/ i hwarie Landfort/ hwad dñe witna och pröf
 wa häffdat eller öde hafwa warit/ då det kom ifrån Cronan/ eller årnu är. 7.
 Effter som wahlet tilstådies äganden/ hwad han finner sigh ofradeligast at aff
 stå/ så han icke heller må fordra någon Lösen eller wedergällning/ för det han
 ett eller annat Hemman/ som förr war öde/ nu medh åbo vppå/ affträder/ häff
 emedan han intet där på kostat hafwer/ mehra än åhren som Bonden nödt
 sin Friheet vthi. 8. Hånde sigh at någon icke andre Godz hade/ än dñe som
 pröfwat honom så högt til lägenheet liggia/ at han icke vthan sönderrijsningh
 aff sine tilhopa brachte ågor/ eller merckelige olägenheet/ dem kan affstå/ lämb
 nas det fuller vnderdånigst til Kongl. Mayst. nådigste stödn/ at låta där om
 ransaka: Men så hoppas Ridderskapet och Adelen sampt Krigsbefehlet där
 hoos/ at när således befinnes/ Kongl. Mayst. då nådigst tilstådier/ at man
 må

må lösa sin steredehls för Penningar å Nijo pro cento/ och den sedan effter
 Kongl. Mayst. gjorde Stadga/ vppå Lahn rätt besittia. 9. Men på det icke
 således alle Godz och Hemman gå ifrån Kongl. Mayst. och Chronan/ som
 til des bästa beqwämligheet tiena/ hafwer Kongl. Mayst. låtit opsättia een
 Förteckning på ett wiss Måhletahl kring om någre Slätt/ Konungs Gårdar
 och Parter/ innanhwilken omkres jämbwäl i wissa tijder för detta icke något
 hafwer mått förnyttas vndan Chronan/ vthan warit där vnder frifkallat/ så
 at Kongl. Mayst. i lika måtto sigh där aff Inlösen förbehåller. Nemble
 kring

- Obsala.
  - Norköping.
  - Ålwastra och Ömberg.
  - Lindköping.
  - Salnare.
  - Jönköping.
  - Chrebro.
  - Men
  - Åbo och
  - Wijborg.
- } En Mil.
- } Två Mil.

Och Wij förklare Dñ/ at Wij icke allenast wele dñe godz som Dñ ifrån Cro
 nan där innan om donerade äre/ vthi Wår sterde part/ så wiida den sigh strå
 ctia kan/ återgifwa vthan ock så frampyt Wij flere än Wår sterededel sigh belö
 per där innan om besittia/ wele wij dem för jemngott wederslagh i godz på andre
 lägelige orter til Kongl. Mayst. och Cronan affstå/ eller om inge lägenheeter i sa
 ste jordågor finnas/ där Wij åthnödjas kunne/ låta Dñ medh 9 pro Cento
 vhr the godz vthlösa/ som Wij donations wiss sedan offibe: termin bekom
 mit hafwa/ deruthöfwer och på dñet Kongl. Mayst. så mycket mehra må spö
 ria Wår vnderdånigste willigheet/ äre Wij ock til frids/ at om Wij sedan 1632.
 den 6 Novemb. någre godz innan förestreffne omkreser köpt hafwa ifrån Cro
 nan/ Kongl. Mayst. dñe samme jemwäl emoot wederslyft byte igodz och där å
 hafwande arffrättigheet/ eller ock emoot fullkommen betalning effter Cronans

werderning i penningar vplåtas skole allenast Wij i dhe ofwanbestreffne så do-
nerade som köptegodz blifwa måge/til dhe Wij Wår sylvnadh igenbekomma/
och dher Wij något merkeligit där vppå kostat hafwe/at thet Ds i lika måtto ef-
ter Adelige och andre redelige måtes mans wårderning blifwer betalt och gode
giordt; Sammaledes skal dhet ock hållas medh dhe gårdar och hemman som
finnas medh dheras wisse och owisse vthlagor/ och alsa heelt och håldne hafwe
enslyte och stadige/ in til dhes dhe aldrasenast bortgäswos/ lyde och legat vnder
Slott/Konungs- och Ladugårdar/som widh dhenne Rijsdagh Cronan tiläg-
nas; Doch at detta ingalunda förstås och vthsträckes på alle dhe hemman
som hafwa giordt dheras dagswerken vnder be^{te} Konungs- och Ladugårdar/
men åhrliche räntan til andre förlättings wijs vthgiffwie hafwa. I lika måtto/at
inga flere lägenheter i Landet blifwa vnder dhe conditioner begrepne/ vthan
hwar och een vthi dhet öfrige boor säkert i sin wålsögne ägendomb/ och intet
wilkoht til byte eller köp/ wtdare vnderkastat blifwer/ än hwadh medh hans go-
da minne och bewillning kan skee och medh hans tilbörliche nöije/honom kan af-
handlas. I lika måtto är ock beslutit wordet/ at dhe som äre benecierade
medh ansefnlige donationer i huus och penninge ca duker/ skola dherföre giff-
wa en recognition til dhet högsta fierdeparten til Rijsens vnderhåld och nö-
dige vthgiffier/eller där een och annan något skälige hoos Cronan hade at præ-
tendera/ at sådant måtte dher emot afträfnas. 10. Emådan nu dhetta säles-
des är sammpelt/ wore Wij ock aldrast willige at genast til Kongl. May^{te}
och Cronan afträda Wår fierdepart i sielshwa godzen: Men såsom en ransale-
ning hödhnödigt måste föregå/för än man får affsee hwad det kan innebära/
och Kongl. May^{te} vpbörd blifwe i medler tijdh i owisheet; Så hafwe Wij
Ds där hån förklarar/ at Wij wele så mycket i Penningar vthgiffwa som för-
bemelte fierdepartis Ranta belöpa kan/ effter den vthräkning/ som på wis och o-
wis Ranta i Cammar Collegio giffwas plågar/ och effter Chronones wahn-
lige wårdering på Perzedlarne. Således wele Wij fierdeparten aff Wå-
re donerade Ranter ifrån den 6. Novemb. Anno 1632. inästfoliande try-
åhr til Kongl. May^{te} och Chronan i Penningar vthläggia/ betalandes om
Kyndernessa widh Anno 1636 denne innewarande 1635 åhrs quota, och
continuerandes där medh in til Kyndermassan 1638/ så at Wij hwar Ky-
ndernessa tijdh betahla til Kongl. May^{te} och Chronan en fierdedel aff den
före

föregående Åhrs vpbörd/ räknat på ofwanbestreffne sätt uhr Wåre donerad
Godz/ dhe ware sigh öde eller besatte. Doch at Wij där emoot behålla och
besittia alla fyra fierdeparterne i ofwanbemelte Godzen på Frälsses rättigheet/
och oaffkortade in til des ransalningen effter Kongl. May^{te}. Stadga och detta
Rijsdagz Besluuth är föregången/ och på nästfoliande Rijsdagh en fullkom-
ligh rättigheet blifwer giord/ I medler tijdh skal hwar och en giffwa sigh an i
Kongl. May^{te}. Räkne Cammar/ och låtha där riktigt anteckna och specifi-
cera dhe Godzen/ som han ärnar i sin fierde part återgiffwa.

V.

Där näst/ och widh thet efftertänckande som sielshwe will-
foren förorsaka/ hwar på Jordegodzen i Landet äre emoot Norrtöpings Rijs-
dagz Besluuth Anno 1604 ifrån Chronan donerade/ til ewårdeligit Arff
och Frälse/ hafwe Wij bewekt/ at godhwilligt sammpelia/ det Kongl. May^{te}.
bör vphafwa desliques Alodial rättigheetter som effter ofwanbemelte termin
Anno 1632 den 6. Novemb. äre bortgiffne/ och sättia dem i sit förrige stånd/
som dhe böre vara vthi/ effter ofwanbenembde Norrtöpings Rijsdagz Be-
sluuths wilkoht. Wij besinne noghsampt/ hwad krafft billigt tilstår een sådan
allmän Rijsens Ständers samsättning/ och hwad försång Kon. May^{te} och
folliande Konungar tilwäxer/ när donationerne ingen vthgång och åter-
kompst vnder Chronan tillåta; Där til medh hafwer Kon. May^{te}. lätit Ds
förstå/ at många finnas/ som widh dens warande Liff och rättigheet/ som sitter
i Godzet/ hafwa sigh förkassat expectantier til des det förfaller/ och där på
ginast åmbna draga til sigh ägendomen aff samme Godz. Emådan Wij
nu lätteligen och wål affsi/ at i både ofwanberörde måhl icke ringa misbruuk
öbles/ hafwe Wij icke allenast gierna bewilliat des affkassande/ vthan och be-
dit Kongl. May^{te} i vnderdånigheet/ at Kongl. May^{te} på denne Rijsdagh/
sielss wil låtha en wis Stadga där öfwer försatta/ der medh allment kungjörans-
des och påbiudandes/ huru desliques oredor möjeligast måge sättias i sit tilbör-
lige Laghigen/ hwilken Stadga Wij samptligen loswa medh hörsamheet at
effterkiffwa.

VI.

Hwad Wij af Ridderskapet och Adelen sampt Krijsbe-
fåhlet

101
fåhlet / såsom dhe / hwilke förnembliqast i Godzens reduction beröras / hafwe på ofwanbeskriffne sätt / och medh alle omständighetter för Ds och i Wårt stånd beleswat Kongl. Mayst. och Cronan / til tiensst och vnderstödh / der til förbinde Wij öfrige Rikszens Ständer Ds i lijka måtto / så wijda Wij någre Jordegodz ifrån Cronan bekommit hafwe / och wele der til håldne wara / både i ransakningar om sielswa fången / som i afgången på dhe omständes orter / och i fierdedehls åthergiffte / vthi det Wij til föråhring bekommit hafwa. I synnerheet äre Wij aff Pesterkapet wäl til fredz / at om dhe Friiheeter / som en och annan af Siverhetenes nåde / åtnitter i taxan och giärder / så och wederlagen för giäfsning sampt extraordinarie beneficier öfwer sin åhrlige löning / icke mindre än andre Bres stårskådas / och Kongl. Mayst. til des nådige vthslag hemställes / huru wijda thet någon aff nåde må lembnas / eller åtherkallat blifwa / effter som Wij dhe torffrige och eliest medellose til Kongl. Mayst. nåder tryggeligen betroo / och vnderdånigst recommendera. Hwadh Städerna jämbwäl aff Siverhetenes serdeles ynnest hafwa bekommit i Ladugårdar och andre Jordeågor / wele dhe i lijka måtto vndergiffwa Kongl. Mayst. nådigste gottsinande och disposition / wäl wetandes at Kongl. Mayst. effter noga intagen efferrättelse / ihugkommer Städernes bästa / och dem nådigst vnrer / hwadh deras forloffring skäligast kan befrämia / eller deras wälfärd är grundat vppå.

VII.

Efter som Wij nu hafwe förmedelst dette Rikszdagz besluthet / godwilligt och af vnderdånigst trogen walmening til Hans Mayst. och Rikset opdragit vthan wedergållning / dhe Ds donerade Godz på omständes orter / jempte frij hand at inlösa dhe köp och Ds tilpantade Godz der samastådes. I lijka måtto hafwe Wij vnderdånigst tilbudit Ds / at afflåcen fierdedehl af dhe öfrige Godz / som til Ds sedant Anno 1632 den 6. Novemb: hafwe warit aff Cronan slänckte och doneradhe / enkannerligen til den ånda / at Regementet icke allenast må där vthaff något vnderstödiad / vthan och där igenom och med tiden / oprättas en fast och oföranderligh Kongl. Mayst. och Cronans egendomb i örörliche Jordegodz / och der aff flyande räntor och rättigheter / så förmode Wij och / at dhe sedermera medh köp och gåfwo til ingen privat måge alieneras / och dem at bortbytha / icke på något annat sätt tilstådiad / än medh
syn

102.
synnerligit / Kon. M: gottsinande / och sådana lågenheters igengiffte / som lijka gode äre / och swara hwar andra i all synnadt / Räkta och beqwemlighetter.

VIII.

Där hoos är och af Ds samptligen så beleswat och samvækt / at hwar igenom detta Rikszdagz Besluth icke wore nådd den richtigheet medh Godzen som aff Kon. Mayst. Wår allernådigste Herre och Ds är intenderat / utan at något framdeles och widh ransakningen besunnas / som lända H. M. och Cronan til præjudis och försång / så och en och annan aff Ds i synnerheet til mehn / och nu icke wore ihugh kommit; Så skal sådant widh nåstkommande Rikszdagz / effter ytersta mötjelighet remedieras och affhielpas / jemwäl i medler tidh / och mådan om Godzens beskaffenheet blifwer stårskådat / hwar och en sitta säker vthi sin wälfångne possession och egendomb / vthi om förbudne orter / effter Kon. Mayst. Stadga / och detta Rikszdagz Besluth.

IX.

Där nåst såsom Wij hafwa i alle författade bewillningar sedepå R. M. / Cronans / och Rikszens gode tilstånd / så skal detta Wårt vpsåch ingaledes vthindas till något försång i Wår Konungars nyndig och rättighetter / icke heller til Wår Privilegiets friiheet / och öfrige wälfångne ågendombs affgång och ofåkerheet / desliques och inthet til Stattenmannens intrång i des Bördzrätt / nu eller i framtiden.

X.

Ellest vthi den Hielpen / som R. M. til denne tidens omkostnader och vthgiffter påfordrar / see Wij på den ene sidan R. M. och Cronans oundwärlige behof / och på den andre Wår olågenheet / dem hwar och en hoos sig befinner. Där ibland satte Wij lijkwäl aldråhållt Wårt affseende på Rikszens allmenne trångmål / den effter Wår förmågo gicrna vndsättia; Och dersföre samtyckie / at Wij aff Preste / Borgare och Bondständer / wela jempte Wår förrige och öflige vthslagor / som i 1652 åhrs Rikszdagz Besluth vppåmpnas / vthgiffwa den wahnliche Boskaps Skatten / räknat til Två Daler Silfw. Mynt / aff hwarie Skatt och Cronhemman / och En Daler Silfw. wermynt aff hwarit Frålschemman.

D

XI.

XI.

I lista måtte lofwe Wij vthgiffwa Båre Dwarntullar Mantals Penningar effter wahnant / hwar widh Wij Ds i synnerheet förklara / at emådän öfwer någre Dordningar där vthi klagas / hålft den som förorsakas aff dhe förefatte åhrs Friheter / hwar vthaff många otänlige Eder stee; Allså skole här effter dhe allenaft för Mantals Penningarne befrijas / som åre Tiggjare och Almosohion / eller yngre ån 15. åhr / men sedernehre inga Åhr för någon råfnas / hwar igenom han vndandragas må ifrån Mantals Penningarne / så länge han något Hemman förestår / han ware sigh öfwer 63 åhr / eller ey. År någon för sin ålder skull och sedan han 63 Åhr öfvergångit / och sitt Boo och Hemman affstått hafver / hoos sine Barn inne / och födes aff dem / han skal vara för Mantals Penningarne befrijat / Doch år han vnder 63 åhr / hafve den Friheeten intet at åchniuta / och skole alle förrige här öfwer författade Dordningar widh Mantals rictige antecknande / noga i ådrt tagas / och hwar ten Präst / Borgare / Bønder / Ryttere / Stå och Båsmån / eller deres och Knechtens Hion och Tienstefolk / sigh där ifrån vndandraga; Så måge icke heller Adelen och Ridderkapet sine Landboer och vnderhafwande där ifrån befrija / wijsdare ån i 1652 Åhrs Beslut / vtherpckeligen förmåles / hwilket i alle det öffrige / som här icke nämptas / skal fullkomeligen fölgt och efterlefwat warda.

XII.

Wij af Borgerskapet ønske och fuller / at blifwa twidh Båre wahnlige Mantals Penningar / tilbiude Ds och dem rictige at erläggia i alla öffrige Städer / hwilka icke vnder den föllande bewilning förstås. Men aldern stund i någre dhe Folekrijske spories stora orichtigheeter wara inriktade. Så åndoch Ds myckit betånckeligit faller / för dhe många beswär och klagomål / som Dwarntullen tilförene medh sigh förde / at vndergå samme åfwenyrt; Eftwål emedert Mantals Penningarne i stället för Dwarntullen år vpkomme / och dhe draga där emoot all för ringa / och vnder Dwarntullens proportion / hwar förde och at wissa / det Wij inge vthwågar låthe Ds förswåre wara / det medh R. M. och Cronans vpbörd i gott skick och lagh står til hjelpa / hafwe så wål Wij aff Borgerskapet i samme Städer som Wij andre aff dhe öffrige Ständerne / beqwåmmat Ds til at vndergå inroduction aff Dwarntullen / i dhe

i dhe Städer som Kongl. Mayst. gott finner och folckrijskast åhre / doch medh det besteed; at ofwanbemålte qwarnullen författies der sammastådes allenast på Try nästföliande åhr 1656 / 1657 / 1658 / mån der Hans Mayst. pröfwat war at Städerne sådant til mehn vthi deras optompt lända stulle / då försee dhe sigh til Hans Mayst. vnderdånigst / at det må ophåfwas och Mantals Penningarne i dat stället påläggias. Så förbehålle Wij Ds samplige Rijskens Ständer at taxan där vthi blifwer intet högre på hwarie Parkedel som til Dwarns kommer eller där effter taxeras / ån Dwarntullen aldrafenast war då han affkastades / han icke heller införes i dhe mindre Städer / hwar est mantals Penningar rictigare vthgå kunne / ån själswa qwarnullen. I synnerheet hafwe Wij Ds här medh förwara welat / det denne Wår bewilning icke drages til efterfölgd och consequentier vppå Landet / eller i dhe småre och ringare Städerne. I det öffrige hwad til sielfwe ordningen om qwarnullens inrättande nämligast pröfwat / och Wij icke där vthi hafwe kunnat affbiida en fullkomlig vnderrettelse / hemställe Wij des förfardigande efier denne bewilning i Kongl. Mans. nådigste gått firmande / hwilken det medh des Elstelige Rijs Råd Råde / bäst och beqwåmbligast öfwerleggiandes / och dhe tildrågeligaste sätten förordnandes warder / hwar medh all förwirring måtte vndwijlas och all oreda vndan böijas.

XIII.

Den fördubblade Slactare Accijsen, bewillie wij samaledes som för detta at vthgåra / och där jempte åre / igenom Ds förhåldne Omstån digheeter beweckte wordne / at til desto mehre rictigheet i des vthfordran samtyckia / at han må tagas i Stads Porterne / doch så inrättat / at han kommer på köparen och icke på Sälliaren / så och at det som blåt och allenast föres igenom Städerne icke Accijsen vnderkastas / ställandes dhen författning och beqwåmme ordinancie / til en rictig execution i Kon. Mans. nådigste förordning / hwilken det lista som det förra medh sut Elstelige Rijs Råd Råde bäst kan effertånckia til Rijskens Inkompters rictigheet / doch vthan vnderfatar nes otillbørlige tunga. Doch förwara sigh här medh Borgerskapet i Städerne / och hoppas vnderdånigst til Kon. Mayst. at deras deel i Slactare Accijsen igenom denne bewilning intet affgår / vthan det effter förrige wahn lennas dem oförtryckt.

D 4

XIV.

Widh dhe extraordinarie Krigzhielper / förklare Wij Ds aff
 Almogen / at wi / oackad wære mange och beswärlige vthlagor / willia ändå där
 vthlöfwer i detta närwarande åhret 1655 / så snart wi wår såd bärge hafwa / en
 tundra godh Kizh eller Korn / och en Rirdaler Penningar / aff hwar art heelt Skatte
 och Cronohemän vthgiffwa / räknande två halfwä och fyra fjerdedeels Torpare
 emoth ett heelt / wijdare och för vthan dhe tilkommande Åhrs Contribution
 kunne Wij Ds widh denne wår stora beswärligheet icke vthlöfwa / Doch så
 frampt Gudh icke wälsignar Kon. Mayst. medh större sätterheet / än Ds wid
 denne tiden för ögonen står / om hwilket Wij likwäl bedia Gudh innerligen /
 skole wi icke i det mödeligie blifwer / Ds undandraza / allenast det må til dån
 tiden anstå / at Kon. Mayst. på sådant fall genom Landshöfdingarne i Landy
 ärdarne / der om ihugkomna läther / då wi zierna wele Wår Allernädig
 ste Konung effter wår förmågo til vndsättning komna.

XV.

Wij aff Ridderkapet och Adelen sampt Krigz befähet äre
 tilfredz / at Wåre Landbönder halsparten emoth Skatt och Crono / och
 på samma sätt och wts som dhe i alle des Extraordinarie Krigzhielper til
 Kon. Mayst. och Cronan vthgöra. Wij aff Presterkapet lofwe och tillsäpe
 at Wij aff Biskopar och Superintendenter ett wist för alt effter en särdeles
 vthgiffwin längdwele vthgiffwa / Presterne å Landet / för vthan andre deras
 förrige Vthlagor / een Spannemåhls hielp / belöpandes til två Tunnor
 Spannemåhl aff hwarie Sertiosfyrä Mantal vthi wære Gield / och Pasto
 res i Städerne aff det vnderhåld dhe hafwa af Cronan i Spannemåhl / Pen
 ningar eller annan ränta / den Tiugunde delen eller portion / dhe små Pre
 benderne inräknade der vnder / emådan dhe sitia vnder Contribution
 i Städerna.

XVI.

Wij aff Borgerskapet hafwe tilbudit Ds i lika mätto / th
 Kongl. Mayst. och Cronan at erläggia een wist Krigzhielp / hwar Stadh eff. er
 som han sigh på een serdeles förteckning angiffwit hafwer / hwilket Wij i try näst
 följande åhren til Kon. Mayst. och Cronan frjwilligt vthgöra wele / doch at
 i denne

i denne jem. v. inräknas wår deel i här vnder bewilliade Bröllopszgård / och
 andre thenne tiden för fallne vthgiffter.

XVII.

Effter som Kongl. Mayst. Wår Allernädigste Konungs
 Bröllopsz högtid / är för någon tisdh lyckeligen celebrerat och öfwerständen /
 Dy hafwe wi wår vnderdånigste respect / willigheet och glädie der öfwer at
 betyga / til des onkostnadt / så wäl som andre vthgiffter / hwille widh denne tij
 den förfallne äre / bewilliat en hielp och giärd i quantitet och Perseidler / lika
 som Croningzgården näst för detta år vthgiord worden / hälffien i Åhr / och det
 öfrige oppå tilkommande Åhr at afläggia.

XVIII.

Emådan Wij aff Ridderkapet och Adelen sampt Krigz
 befähet förmärkia / at dhe Skattebönder som vnder Ds lyda / sanna sigh i nå
 gon mätto der öfwer beswårade / at hwad som öfwer dhe vthlagor i Extraor
 dinarie hielper til Cronan på Kizhdagar / til Kizzensienst bewillias / endera
 i vthkrifning eller andre hielper på någon tisdh allenast / där måste dhe giffwa
 halsparten aff til Ds / Hafwe wi Ds ther här så wida förklara welat / at om
 en Skattebonde som vnder frelse kommen är / wil niuta dhe willkor. och frifree
 ter som frelsemannen öfwer sina bönder vthi vthkrifning och extraordina
 rie hielpers vthgående / effter Privilegij lydelse förbehollen är / Nembl. at stå
 halsparten emoth Skatt och Crono / vthi the extraordinarie hielper och
 vthkrifningar / som här effter bewillias (the förrige hielper blifwa i den Stat
 to nu äre / och Wij alt här til äthnutit hafwe) Wij då effter then halspart som
 Wåre Skattebönder niuta til gods för Wår frälles rättigheet / wele medh
 dem i besta mätton och lindrigaste handla. Men finnes någon Huus
 bonde eller hans Skattebonde så ogeene sin emillan / at dhe sig icke öfwer den
 halsparten föreena kunne / och derföre komma at klaga för Kon. Mayst. eller
 des betiänte i Landjärdarne / så wele och tilbude Wij Ds aff Ridderkapet
 och Adelen / sampt Krigz befähet / at Wij den halspart / som en sådan Wår
 Skattebonde för Wårt Frelses skuld äthniuta borde / wele til Cronan för
 samme gång oplåtha / så at en Skattebonde som icke föreear sigh medh sin
 Huusbonde / skal hwar gång sådane Klagemåhl optomma / så i vthkrifningen /
 som

30
som i andre nu i denne Rijsdagh / eller frammbdeles bewilliade extraordina-
rie hielper / gifwa och göra til Cronan / jemw. il den andre halsparten / och stå
medh andre Cronones Skattebönder lika i vth / krisningz rothän: äfwen så om
någon Huusbonde wil förmycket insträngia och oskäligt påbördä sine Skattes
bönder för den halspartens frischeet som dhe niuta hans frelse til godo / måz kattes
bonden tilbiuda sig hos Landzhöfdingen at gifwa til Cronan den äfwenberör-
de halspart för den gängen / och thet så offra Frelsensmannen och Skattebonden
sin emillan sig icke annars förljka ; Skattebönderna här widh sin rätt effier
Lagh och gjorde recesser aldeles opz / udicerat och förbehållen / enkanner-
ligen at vnder pzext aff vth / krisning / Skattebonden icke må blifwa trängd
ifran sin Bördzrätt / eller honom elliest / kee för när / hwar om R. M. och nådigst
hafwer lofwat at wilia befalla sine vth / krisningz Commissarier til at bära thet
åhåga före.

At Wij nu detta förestrefne således hafwe gått sunnit / resolverat och bewil-
liat och wele at af Ds och Wäre medbröder som henna äre / så och effierkomman-
de skal oryggeligen och obräsligen höllit och effierkommit warda ; Så hafwe
Wij effierstrefne Sveriges Rijskes Råd och Ständer / på Wäre och the art-
dres wägnar / detta medh egne händer vnder / krisnit / och witterligen lätit sätta
Wäre egne / så och Wäre Stadz och Härads Insegl här nedan före. Som
gifsit och / krisnit är i Stockholm / den Tiugu sempre Daggh vthi
Junij Månadh / år effier Christi bördh / Tusend / Sexhun-
drade på den Femtionde och sempre.

Kongl. May: 22. 165.

21
S T A D S R Ä T T

Angående Godzen / Theres Reduction,
Och hwadh thet widh hänger /

Gjord i Stockholm / den 25. Juni, Anno M. D C. L V.

22.
STOCKHOLM,

Tryckt hos Henrich Keyser.